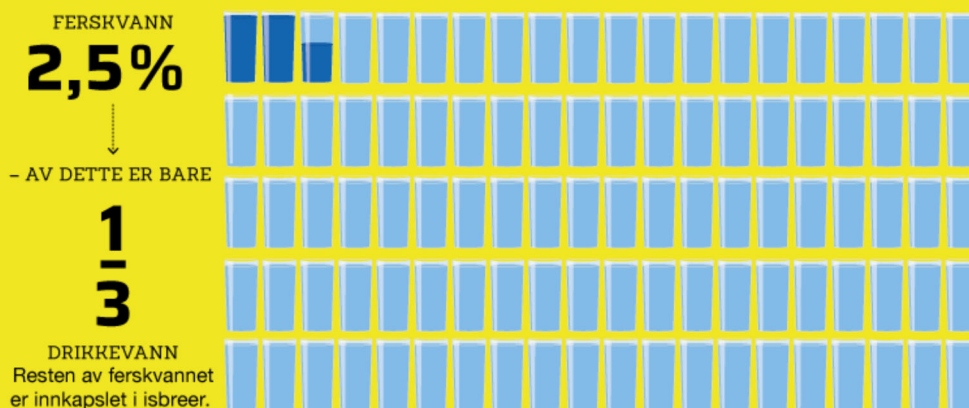

Teksten nedenfor er hentet fra boka *The Human World* av Jon Richards og Ed Simkins og er oversatt fra engelsk. Bruk teksten når du svarer på oppgavene.

VANN

Uten vann ville ikke liv vært mulig. Men tilgangen på vann er ikke den samme for alle mennesker på jorda. Noen har ikke tilgang til rent vann, mens andre kan helle tusenvis av liter ned i sluket (uten å tenke seg om to ganger.)

AV ALT VANN I VERDEN ER ...

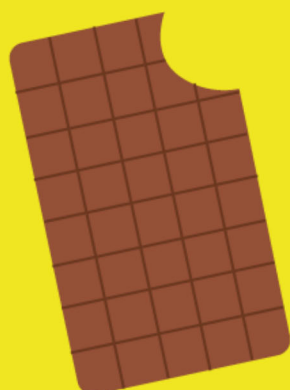
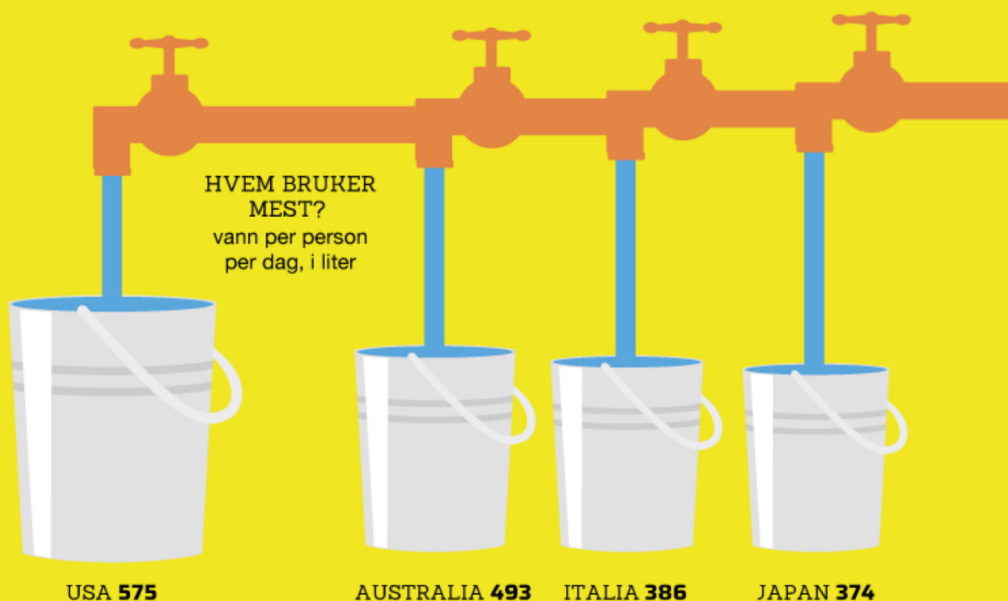
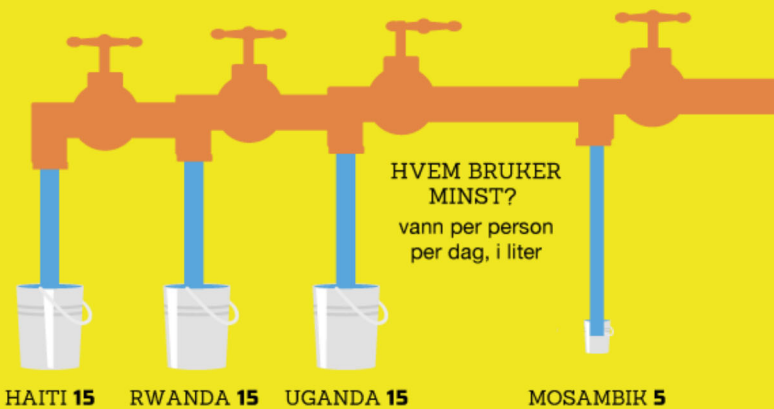
TILGANG TIL VANN

Det er dyrt å rense vann for at det skal bli trygt å drikke, og mange land har ikke råd til å gi hele befolkningen tilgang til rent vann. Hele 884 millioner mennesker har ikke tilgang til rent drikkevann, ifølge Verdens helseorganisasjon – det er nesten tre ganger så mange som befolkningen i USA.

Det blir kjøpt **50 milliarder** flasker med vann i USA hvert år. Dette tilsvarer **30 milliarder** amerikanske dollar. Ifølge FN er dette beløpet nok til å sikre rent drikkevann til alle i hele verden.

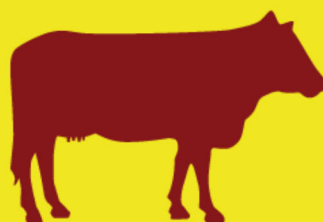
BRUK AV VANN

En person som tar en fem minutter lang dusj i et industriland, som for eksempel Norge, vil bruke mer enn 50 liter vann. Det er mer enn en person i et utviklingsland bruker en hel dag.

1 KILO SJOHOLADE
24 000 LITER

1 KOPP KAFFE
140 LITER

1 KILO BIFF
15 500 LITER

All matproduksjon er avhengig av vann. Men noe mat er mer krevende å framstille, og det brukes dermed mer vann under produksjonen.

1 BRØDSKIVE
40 LITER

1 Denne teksten har overskriften «Vann». Hvilken annen overskrift kunne passet?

- A Mange matvarer inneholder for mye vann
- B Endelig har alle rent drikkevann!
- C Flaskevann er løsningen!
- D Rent drikkevann er ingen selvfølge

2 De mørkeblå vannglassene øverst i grafikken viser ...

- A hvor stor del av verdens befolkning som har tilgang til rent drikkevann.
- B hvor stor del av alt vannet i verden som er rent drikkevann.
- C hvor stor del av alt vannet i verden som er ferskvann.
- D hvor stor del av alt ferskvannet i verden som brukes i USA.

3 Sjokolade og kjøtt brukes i denne teksten som eksempler på mat som ...

- A inneholder mye vann.
- B krever mye vann i produksjonen.
- C er populær i land som bruker lite vann.
- D er mulig å produsere uten å bruke mye vann.

4 Hva er hovedpoenget i den grønne snakkebobla som starter med «Det blir kjøpt ...»?

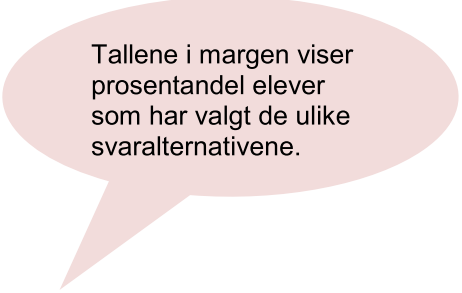
- A at USA har funnet løsningen på vannproblemet
- B at folk må slutte å kjøpe flaskevann
- C at det er mulig å gi alle tilgang til rent drikkevann
- D at drikkevann er dyrt i USA

Elevenes svar på oppgaver til Vann

I dokumentet «Årets prøve - Analyseversjon av prøven med kommentarer» presenteres resultatene på hver enkelt oppgave i prøven. Resultatene vises i form av prosentandel elever som har valgt de ulike svaralternativene. De riktige svarene er markert med gult.

De gale svaralternativene i flervalgsoppgavene representerer misforståelser eller mangelfull forståelse av enten teksten eller oppgaven. Elevenes feilsvar er dermed interessante fordi de kan si noe om hva elevene ikke har forstått og gi lærere verdifull kunnskap om elevenes lesekompetanse og hva de bør jobbe videre med.

Dokumentet publiseres i PAS-Prøver sammen med lærerveiledningen og kan lastes ned etter gjennomføringen av nasjonale prøver i lesing.

Tallene i margin viser prosentandel elever som har valgt de ulike svaralternativene.

1 Denne teksten har overskriften «Vann». Hvilken annen overskrift kunne passet?

- 34 A Mange matvarer inneholder for mye vann
- 13 B Endelig har alle rent drikkevann!
- 11 C Flaskevann er løsningen!
- 40 **D Rent drikkevann er ingen selvfølge**
- 2 Ubesvart

2 De mørkeblå vannglassene øverst i grafikken viser ...

- 23 A hvor stor del av verdens befolkning som har tilgang til rent drikkevann.
- 20 B hvor stor del av alt vannet i verden som er rent drikkevann.
- 42 **C hvor stor del av alt vannet i verden som er ferskvann.**
- 13 D hvor stor del av alt ferskvannet i verden som brukes i USA.
- 2 Ubesvart

3 Sjokolade og kjøtt brukes i denne teksten som eksempler på mat som ...

- 46 A inneholder mye vann.
- 37 B krever mye vann i produksjonen.
- 4 C er populær i land som bruker lite vann.
- 11 D er mulig å produsere uten å bruke mye vann.
- 2 Ubesvart

4 Hva er hovedpoenget i den grønne snakkebobla som starter med «Det blir kjøpt ...»?

- 11 A at USA har funnet løsningen på vannproblemet
- 15 B at folk må slutte å kjøpe flaskevann
- 42 C at det er mulig å gi alle tilgang til rent drikkevann
- 29 D at drikkevann er dyrt i USA
- 3 Ubesvart

Leseoppdrag til Vann

I dokumentet «Veiledning til lærere – Oppfølging og videre arbeid med prøven» finner du flere tips til hvordan du kan gi god leseopplæring med utgangspunkt i tekstene og oppgavene fra årets nasjonale prøve i lesing. Dokumentet publiseres i PAS-Prøver og kan lastes ned etter gjennomføringen av nasjonale prøver».

1. Del elevene inn i seks grupper. Hver gruppe får sin del av teksten.
2. Be gruppene oppsummere innholdet i sin del av teksten med en til to setninger.
3. Hver gruppe presenterer sin del av teksten for resten av klassen.
4. Diskuter i fellesskap hva slags funksjon de ulike delene av teksten har.
5. Hva hadde skjedd med vår forståelse av teksten om vi hadde fjernet et av tekstelementene?

Leseoppdrag: Hvilken funksjon har de ulike delene av teksten?

VANN

Gruppe 1 Uten vann ville ikke liv vært mulig. Men tilgangen på vann er ikke den samme for alle mennesker på jorda. Noen har ikke tilgang til rent vann, mens andre kan helle tusenvis av liter ned i sluket (uten å tenke seg om to ganger.)

Gruppe 2 AV ALT VANN I VERDEN ER...
FERISVANN 2,5%
AV DETTE ER BARE 1/3
DRIKKEVANN
Resten av ferskvannet er innkapslet i isbærer.

Gruppe 3 TILGANG TIL VANN
Det er dyrt å hente vann for at det skal bli trygt å drikke, og mange land har ikke råd til å gi hele befolkningen tilgang til rent vann. Helt 884 millioner mennesker har ikke tilgang til rent drikkevann, ifølge Verdens helseorganisasjon – det er nesten tre ganger så mange som befolkningen i USA.

Gruppe 4 Det blir kjøpt 50 milliarder flasker med vann i USA hvert år. Dette tilsvarer 30 milliarder amerikanske dollar. Ifølge FN er dette beløpet nok til å sikre rent drikkevann til alle i hele verden.

Gruppe 5 BRUK AV VANN
En person som tar en fem minutter lang dusj i et industriland, som for eksempel Norge, vil bruke mer enn 80 liter vann. Det er mer enn en person i et utviklingsland bruker en hel dag.
HVEM BRUKER MINST? vann per person per dag, i liter
HATTI 15 RWANDA 15 UGANDA 15 MOSAMBIK 5
HVEM BRUKER MEST? vann per person per dag, i liter
USA 575 AUSTRALIA 493 ITALIA 386 JAPAN 374

Gruppe 6 All matproduksjon er avhengig av vann. Men noe mat er mer krevende å framstille, og det brukes dermed mer vann under produksjonen.
1 KOPP KAFFE 140 LITER
1 KILO SJOKOLADE 24 000 LITER
1 KILO BIFF 15 500 LITER
1 BRUDDSHIVE 40 LITER

Mulig løsning på oppgaven:

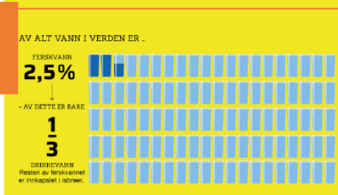
Leseoppdrag:
Hvilken funksjon har de ulike delene av teksten?

Forklarer at vann er en livsviktig ressurs, men ujevnt fordelt i verden.

VANN

Uten vann ville ikke liv vært mulig. Men tilgangen på vann er ikke den samme for alle mennesker på jorda. Noen har ikke tilgang til rent vann, mens andre kan helle tusenvis av liter ned i sluket (uten å tenke seg om to ganger.)

Gir et visuelt bilde av hvor lite av verdens vann som faktisk er drikkevann.

Forklarer en viktig årsak til at mange mennesker ikke har tilgang til rent vann – det koster mye penger å rense vann.

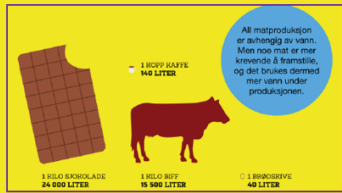
TILGANG TIL VANN
Det er dyrt å rense vann for at det skal bli trygt å drikke, og mange land har ikke råd til å gjøre nødvendige tiltak for rent vann. Hver 85 millioner mennesker har ikke tilgang til rent drikkevann. Mange verdensbeboere lever i områder som mangler så mange som befolkningen i USA.

Viser at dersom verdens ressurser hadde vært fordelt på en annen måte, kunne alle hatt tilgang til rent vann.

Det blir kjøpt 50 milliarder flasker med vann i USA hvert år. Dette tilsvarer 50 milliarder amerikanske dollar. Hvis FN er dette beløpet nok til å sikre rent drikkevann til alle i hele verden.

Gir en oversikt over hvilke land i verden som bruker minst og mest vann.

Bevisstgjør leseren på at produksjon av helt vanlige matvarer krever enorme mengder vann. Et paradoks når flere millioner mennesker ikke har tilgang til rent drikkevann.